

Kultur- og likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
24/1439 - 7

Saksbeh.:
Monica Bothner, 984 76 976

Dato:
16.09.2024

Høringssvar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold- NOU 2024:8 Likestillingens neste steg

Utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold er et rådgivende organ for byrådet og bystyret i Oslo kommune i saker som angår kjønns- og seksualitetsmangfold. Utvalget har rett til å uttale seg i alle saker som angår kjønns- og seksualitetsmangfold. Uttalelsene skal følge saksdokumentene til det organet som avgjør saken endelig. Utvalget ønsker å legge frem sitt syn på ovennevnte høring, og hvordan det ser ut for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet og de organisasjonene som representerer denne sammensatte gruppen.

Mannsutvalgets utredning viser at gutter og menn møter likestillingsutfordringer på en rekke områder gjennom livsløpet. Kunnskapsgrunnlaget som likestillingspolitikken bygger på, må inkludere gutter og menns erfaringer og utfordringer, og må inkluderes i likestillingsarbeidet i større grad enn det gjør i dag.

Utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold synes Mannsutvalgets rapport i hovedsak er meget god og tar for seg viktige problemstillinger.

Utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold har kommentarer til følgende tiltak i NOUen.

Tiltak 8: utrede lovfestet rett til ulønnet permisjon for omsorgsarbeid for personer utenfor den nærmeste familien

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Ulønnet permisjon for omsorgsarbeid kan være et virkemiddel for å fremme nevnte familiekontrakter til å definere sin egen familie, og vil kunne gi et håndtrykk til alle som gjør betydelig omsorgsarbeid overfor sine "bonusfamilier".

Tiltak 9: utrede rettslig rammeverk for barn i familier med flere enn to omsorgspersoner

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Familier er forskjellige. Slike familier kan oppstå som følge av tidligere skilsmisser, eller bevisste valg som altruistisk surrogati, storfamilier, regnbuefamilier og polyfamilier, og gjelder dermed en stor andel av norske barn - tidligere utredninger antyder over 30%.

Siden variasjonen er stor, risikerer forslaget å ende opp i en langstrakt juridisk utredning bit for bit over mange år, men mange barn har få eller ingen rettigheter til samvær, mekling ved familievern etc ved endringer i voksnes relasjoner utenom de to juridiske foreldre. Sivilrettslige løsninger kan være et viktig verktøy for å sikre stabilitet og rettssikkerhet for barn i slike familier og krever færre, men dog noen lovendringer. En familiekontrakt kan være lik en partnerskapskontrakt i at en sivilrettslig definerer sin nære familie og de rammer som er avtalt for relasjonene.

Dagens lovverk begrenser slike kontrakters gyldighet både i forhold til samvær, arv, og kommunikasjon med offentlige tilbud som skoler, barnehage og støtte fra / krav om mekling ved familievernkontoret ved endringer som påvirker barn. **En slik forenklet juridisk løsning bør være del av et mandat for utredningen som bestilles.** På hvilken måte kan man åpne opp for mer klarhet om hva en familiekontrakt går ut på, dette oppleves fortsatt som uklart. Hvilke konsekvenser har denne kontrakten for barna? For eksempel ved samlivsbrudd? Her må det etterspørres mer informasjon om ordningen. Barnets beste skal alltid ligge til grunn.

Tiltak 10: innføre lekbasert læring i barnehagen

Tiltak 11: Innføre fleksibel skolestart

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Gutter er mer aktive og har mer nytte av lekbasert lek. Gutter kan lære bedre gjennom lek enn ved å lese og skrive. Introduksjon til skolen i barnehagen er allerede nå for teoretisk innrettet i forhold til guttenes innsats.

Rammeplanen for barnehager er i dag for omfattende i forhold til at mange gutter ikke er modne nok. Det er blitt mer aktivitetsbasert læring i skolen, og mindre læring i barnehager. Utsatt skolestart er et viktig tiltak som utvalget støtter. Skolen må bli mer praktisk i sin helhet for å fange gutter. Med en slik innretning kan det bli færre som dropper ut.

Tiltak 16: gjennomføre en nasjonal satsing for at flere unge skal velge og gjennomføre kjønnsutradisjonelle utdanningsprogram på yrkesfag

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Utvalget viser til internasjonalt perspektiv: Flere menn og kvinner velger utradisjonelt i andre verdensdeler, eks menn i omsorgsykker og i barnehager. Men, det er heller de lave lønnsrammene og tøffe arbeidsvilkår som er årsaken til at få menn søker seg til disse yrkene. Flere menn slutter i jobben på et tidlig tidspunkt pga det ovennevnte. Færre menn blir i helse- og omsorgsykker over tid.

Tiltak 19: øke innsatsen for psykososialt arbeidsmiljø og mot trakassering og seksuell trakassering i arbeidslivet

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Seksuell trakassering bør inkludere BDSM, fetisjisme og aseksuelle, som i dag er uten et egnet rettsvern.

Tiltak 20: nedsette et mannshelseutvalg

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Utvalget mener at en mindre binær tilnærming bør etterstrebes.

Tiltak 21: utrede et nasjonalt screeningprogram for prostatakraft

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Utvalget presiserer at dette gjelder alle med prostata.

Tiltak 22: gjøre helsetjenester mer tilgjengelige for gutter og menn a og b,

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Utvalget viser til at tilbudet finnes, men for få gutter og menn bruker tilbudet. Her trengs holdningsarbeid. HivNorge og Aksept. Slippe å gå til fastlege, arena for anonym kontakt. Transmenns rett til abort bør stå i denne meldingen (er ikke en rettighet i dag).

Tiltak 23: gjennomføre en satsing på seksuell helse

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Utvalget mener at gutter og menn har hatt dårlige erfaringer i møte med helsetjenestene, samtidig som det er knyttet til stigma rundt SOI, manglende kunnskap om samtykke og seksuelle relasjoner

Tiltak 24: øke helsepersonells kunnskap om menns helseutfordringer for å utnytte potensialet ved konsultasjon bedre

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Hva er en mann? Mennesker som identifiserer seg som menn. Det fanges i for liten grad opp hva en mann er/kan være. Sammensatt bakgrunn bør videre løftes. Viktig med flerkulturell kompetanse.

Tiltak 27: etablere flere møteplasser for gutter og menn

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Utvalget mener dette er en noe tradisjonell forståelse av hva menns fritidsbehov er.

Tiltak 34: revidere statistikksider og indikatorer for kjønnslikestilling

Tiltak 35: skaffe mer forskning og kunnskap om menns likestillingsutfordringer

Kommentar fra utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Blant områdene der en kjenner lite til menns likestillingsutfordringer og levekår er blant normbrytere, der vi vet en del om menn som transpersoner og homofile, men lite og ingenting om de som lever i polyrelasjoner eller er andre former for seksuelle minoriteter, som fetisjister og BDSMere. Fra annen forskning kan en anta at her er både stor grad av internalisering av skam og fordommer, i tillegg til faktisk diskriminering som i dag eksplisitt er unntatt lovforbud i forarbeider til diskrimineringsloven (ref Prop. 88 L (2012–2013) kapittel 16.1.1 side 110 "(Seksuell orientering) omfatter **ikke** særlige seksuelle preferanser eller aktiviteter som for eksempel fetisjisme eller sadomasochisme.")

De generelle Levekårsundersøkelsene bør derfor ta med flere grupper å selektere på i livssituasjon og identitet.

På vegne av Utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold,

Per-Karsten Nordhaug
Utvalgsleder